

Redelijke argumenten voor de bewering dat God bestaat

Donderdag 11 januari 2022

Emanuel Rutten
VU Amsterdam
e.rutten@vu.nl

Argumenteren voor het bestaan van God?

Is de oorsprong van de natuur **materie**, **informatie** of **bewustzijn**? Materialisten geloven dat **materie** de oorsprong is. Platonisten geloven dat het **informatie** is. Wie gelooft dat God bestaat gelooft dat **bewustzijn** - een bewust wezen - de oorsprong is.

Als God bestaat, dan is God geen object **in** de natuur. God is dan de oorsprong **van** de natuur. Een redelijk argument voor het bestaan van God kan daarom *nooit* een argument *binnen de fysica* zijn. Een Godsargument is een **metafysisch** argument.

Veel redelijke argumenten voor het bestaan van God maken deels wel gebruik van fysische inzichten, maar het blijven desondanks toch **metafysische** argumenten.

Godsargumenten zijn **geen** onfeilbare bewijzen. Ze laten zien dat het redelijk is om te geloven dat God bestaat. Ze maken het bestaan van God heel waarschijnlijk, maar ze geven **geen** absolute zekerheid. Het blijven redelijke *argumenten*.

Vele Godsargumenten

Argumenten vanuit contingentie
Argumenten vanuit causaliteit
Argumenten vanuit natuurconstanten
Argumenten vanuit wiskunde
Argumenten vanuit natuurwetten
Argumenten vanuit morele ervaring
Argumenten vanuit bewustzijn
Argumenten vanuit rationaliteit
Argumenten vanuit betekenis
Argumenten vanuit intentionaliteit
Argumenten vanuit religieuze ervaring
Argumenten vanuit ontologie
Argumenten vanuit intrinsieke zin
Argumenten vanuit esthetische ervaring

Daaraan heb ik de afgelopen jaren **negen argumenten** toegevoegd (zie gepubliceerd werk en daarnaast ook *emanuelrutten.nl*)

Modaal-epistemisch Godsargument
Argument vanuit atomisme en causalisme
Het semantisch argument
Het argument vanuit de sublieme ervaring
Argument gebaseerd op Plato's *De Sofist*
Het wereldbeelden argument
Het axiologisch argument
Het argument vanuit kosmische stilte
Het argument vanuit de parallelie tussen de kenorde en de zijnsorde

Veel Godsargumenten

Argumenten vanuit contingentie
Argumenten vanuit causaliteit
Argumenten vanuit natuurconstanten
Argumenten vanuit wiskunde
Argumenten vanuit natuurwetten
Argumenten vanuit morele ervaring
Argumenten vanuit bewustzijn
Argumenten vanuit rationaliteit
Argumenten vanuit betekenis
Argumenten vanuit intentionaliteit
Argumenten vanuit religieuze ervaring
Argumenten vanuit ontologie
Argumenten vanuit intrinsieke zin
Argumenten vanuit esthetische ervaring

Daaraan heb ik de afgelopen jaren negen argumenten toegevoegd (zie gepubliceerd werk en daarnaast ook *emanuelrutten.nl*)

Modaal-epistemisch Godsargument
Argument vanuit atomisme en causalisme
Het semantisch argument
Het argument vanuit de sublieme ervaring
Argument gebaseerd op Plato's *De Sofist*
Het wereldbeelden argument
Het axiologisch argument
Het argument vanuit kosmische stilte
Het argument vanuit de parallelie tussen de kenorde en de zijnsorde

Ontologische Godsargumenten

1. Een ontologisch argument is een argument voor het bestaan van God waarbij **geen beroep** wordt gedaan **op fysische inzichten**.
2. Een ontologisch argument doet bovendien **geen beroep op specifieke empirische ervaring**.
3. Bij een ontologisch argument wordt het bestaan van God **logisch afgeleid** uit de premissen (uitgangspunten). Als de premissen waar zijn, dan volgt logisch dat de conclusie dat God bestaat ook waar is.

Er zijn vele voorbeelden van ontologische Godsargumenten, zoals die van Anselmus, Descartes, Leibniz, Gödel, Plantinga, Malcolm, Maydole, Sadra, en Pruss.

Ontologische Godsargumenten

1. Een ontologisch argument is een argument voor het bestaan van God waarbij **geen beroep** wordt gedaan **op fysische inzichten**.
2. Een ontologisch argument doet bovendien **geen beroep op specifieke empirische ervaring**.
3. Bij een ontologisch argument wordt het bestaan van God **logisch afgeleid** uit de premissen (uitgangspunten). Als de premissen waar zijn, dan volgt logisch dat de conclusie dat God bestaat ook waar is.

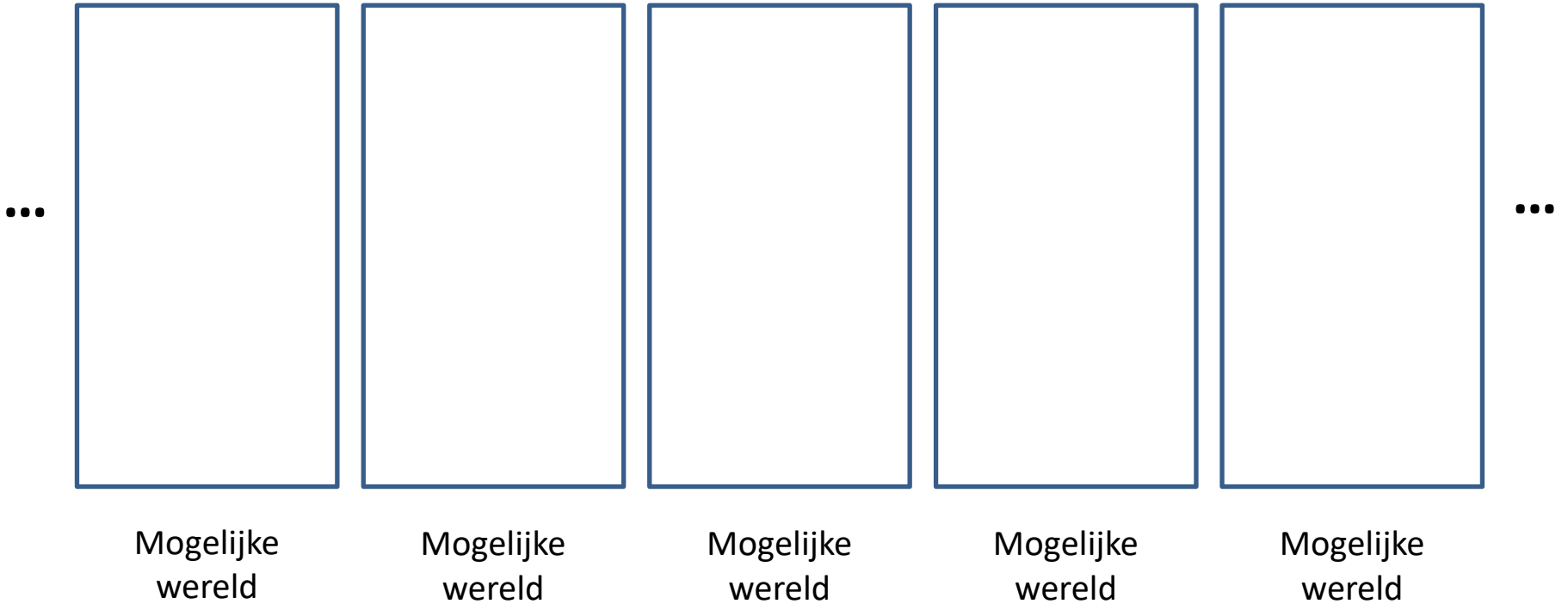
Er zijn vele voorbeelden van ontologische Godsargumenten, zoals die van Anselmus, Descartes, Leibniz, Gödel, Plantinga, Malcolm, Maydole, Sadra, en **Pruss**.

Het meest recente ontologisch argument is van **Alexander Pruss**. Het wordt behandeld in zijn artikel uit 2012, getiteld *A Gödelian Ontological Argument Improved Even More*.

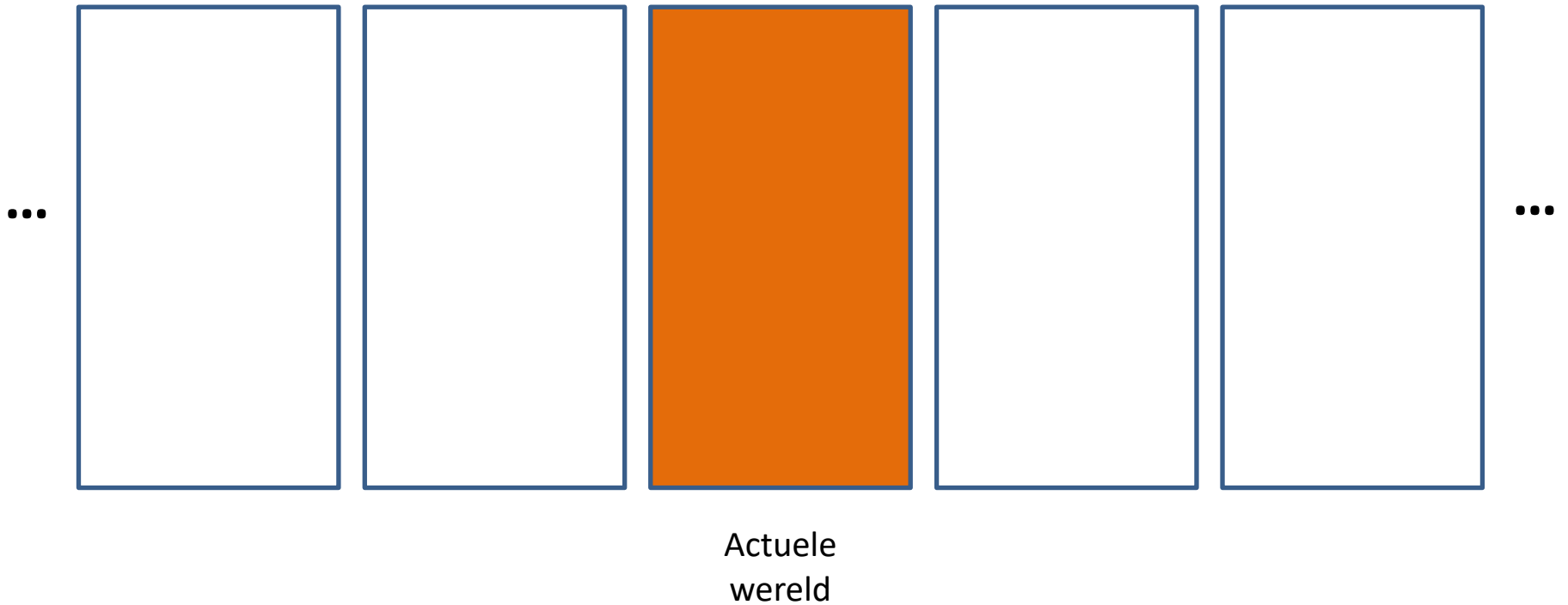
Benodigd gereedschap: Mogelijke werelden

- Een **mogelijke wereld** is een in principe volledige beschrijving van hoe de wereld is of had kunnen zijn. Zo is er bijvoorbeeld een mogelijke wereld waarin Max Verstappen geen F1 kampioen wordt, of waarin Aristoteles arts en geen filosoof wordt.
- De werkelijkheid, de werkelijke wereld waarin wij leven, noemen we de **actuele wereld**. In de actuele wereld wordt Max Verstappen dus wel F1 kampioen en is Aristoteles filosoof en geen arts.
- De actuele wereld is de enige mogelijke wereld die werkelijk bestaat. Alle andere **niet-actuele mogelijke werelden zijn denkbeeldig**. Het zijn louter denkconstructies en dus geen werkelijk bestaande parallele werelden.
- Wie gelooft dat God bestaat, gelooft dus dat God bestaat **in de actuele wereld**. Wie gelooft dat God *niet* bestaat, gelooft dat er in de actuele wereld geen God is.

Benodigd gereedschap: Mogelijke werelden

Benodigd gereedschap: Mogelijke werelden

Benodigd gereedschap: Mogelijke werelden

Actuele
wereld

Benodigd gereedschap: Mogelijke werelden

We kunnen nu de volgende begrippen introduceren

- I. Iets bestaat **mogelijk** indien er **tenminste één** mogelijke wereld is waarin het bestaat (*Eenhoorn, Eiffeltoren*)
- II. Iets bestaat **noodzakelijk** als het in **alle** mogelijke werelden bestaat (*Getallen [volgens sommige filosofen] en God [volgens sommige filosofen]*)
- III. Iets is **onmogelijk** als er **géén** mogelijke wereld is waarin het bestaat (*vierkante cirkel, getrouwde vrijgezel*)

Benodigd gereedschap: objecten, eigenschappen en positieve eigenschappen

- De werkelijkheid bestaat uit **objecten** en **eigenschappen**. Zo ben ik een **object** met o.a. de **eigenschappen** ‘mens zijn’, ‘filosoof zijn’, ‘brildragend zijn’ en ‘geen arts zijn’.
- Ik heb ook de eigenschap ‘*noodzakelijk* mens zijn’. Want ik heb de eigenschap ‘mens zijn’ in alle mogelijke werelden waarin ik besta.
- Ik heb niet de eigenschap ‘*noodzakelijk* filosoof zijn’. Want er is een mogelijke wereld waarin ik besta en waarin ik geen filosoof ben.
- Uit een eigenschap kunnen andere eigenschappen worden **afgeleid**. Zo kan uit de eigenschap ‘vrouw zijn’ de eigenschap ‘mens zijn’ worden afgeleid, en uit ‘driehoek zijn’ ‘drie hoeken hebben’.

Benodigd gereedschap: objecten, eigenschappen en positieve eigenschappen

- Een eigenschap is **positief** indien het bezit ervan je niet beperkt, terwijl het niet bezitten ervan je wel enigszins beperkt – hoe minimaal dan ook.
- Een voorbeeld van een positieve eigenschap is ‘*noodzakelijk* bestaan’ (let op: niet ‘bestaan’, want ‘bestaan’ is geen eigenschap!),
- Andere voorbeelden van positieve eigenschappen zijn: ‘eerste oorzaak zijn’, ‘almachtig zijn’, ‘*noodzakelijk* almachtig zijn’, ‘alwetend zijn’, en ‘*noodzakelijk* alwetend zijn’.

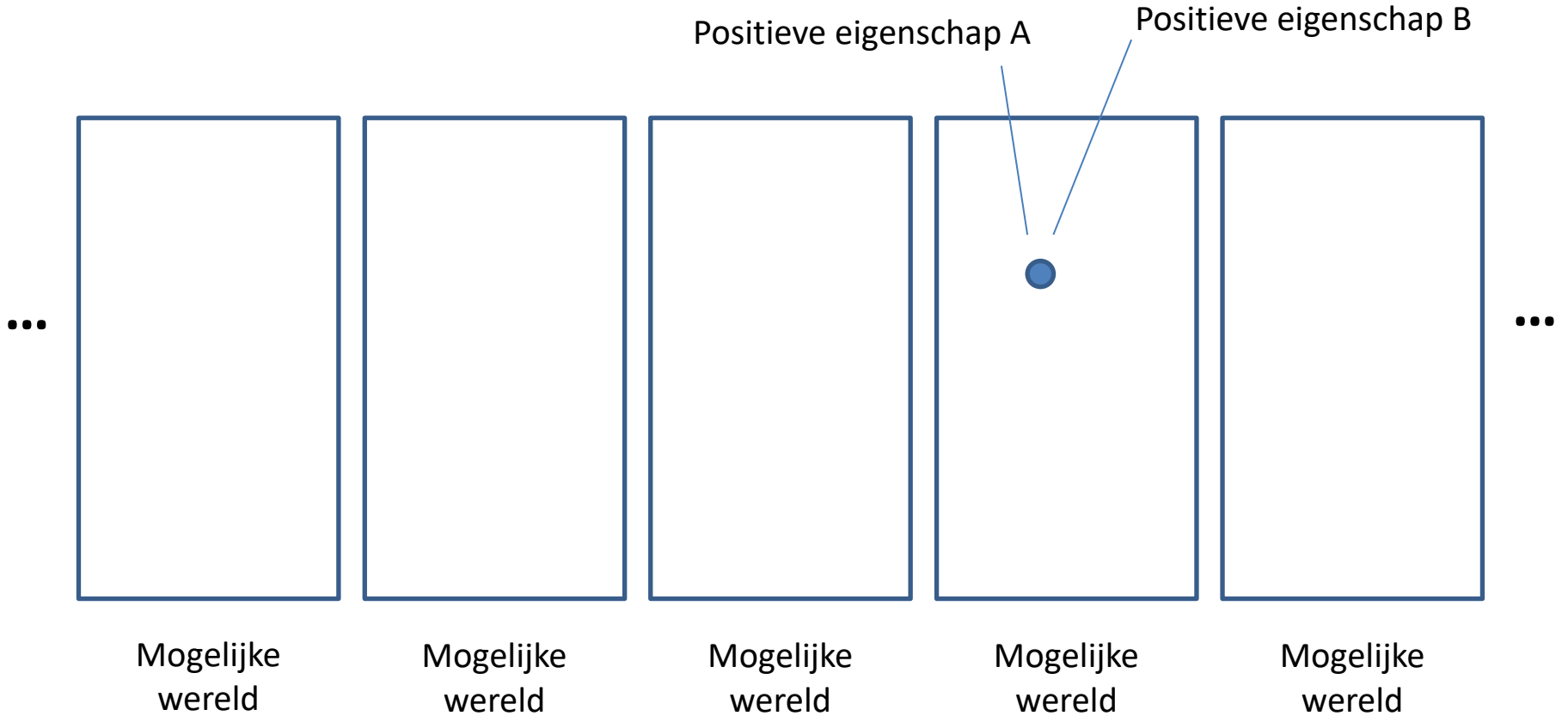
Stap 1 van het argument

De ontkenning van een positieve eigenschap is niet positief.

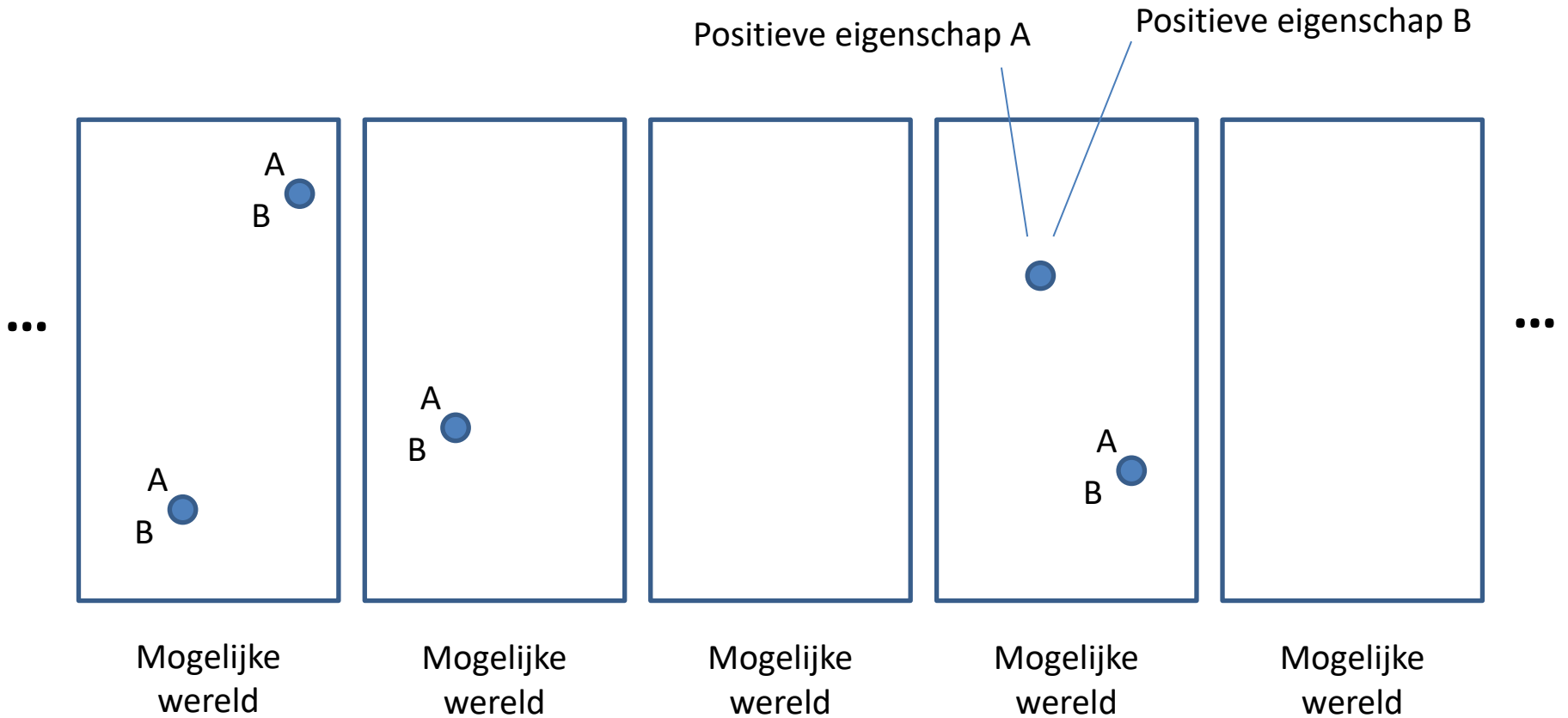
Alles wat uit een positieve eigenschap kan worden afgeleid, is zelf ook positief.

Voor iedere twee positieve eigenschappen is er tenminste één mogelijke wereld waarin iets bestaat dat deze twee eigenschappen heeft.

Stap 1 van het argument

Stap 1 van het argument

Stap 1 van het argument

De ontkenning van een positieve eigenschap is niet positief.

Alles wat uit een positieve eigenschap kan worden afgeleid, is zelf ook positief.

Als A en B twee positieve eigenschappen zijn, dan is er tenminste één mogelijke wereld waarin iets bestaat dat zowel A als B als eigenschap heeft.

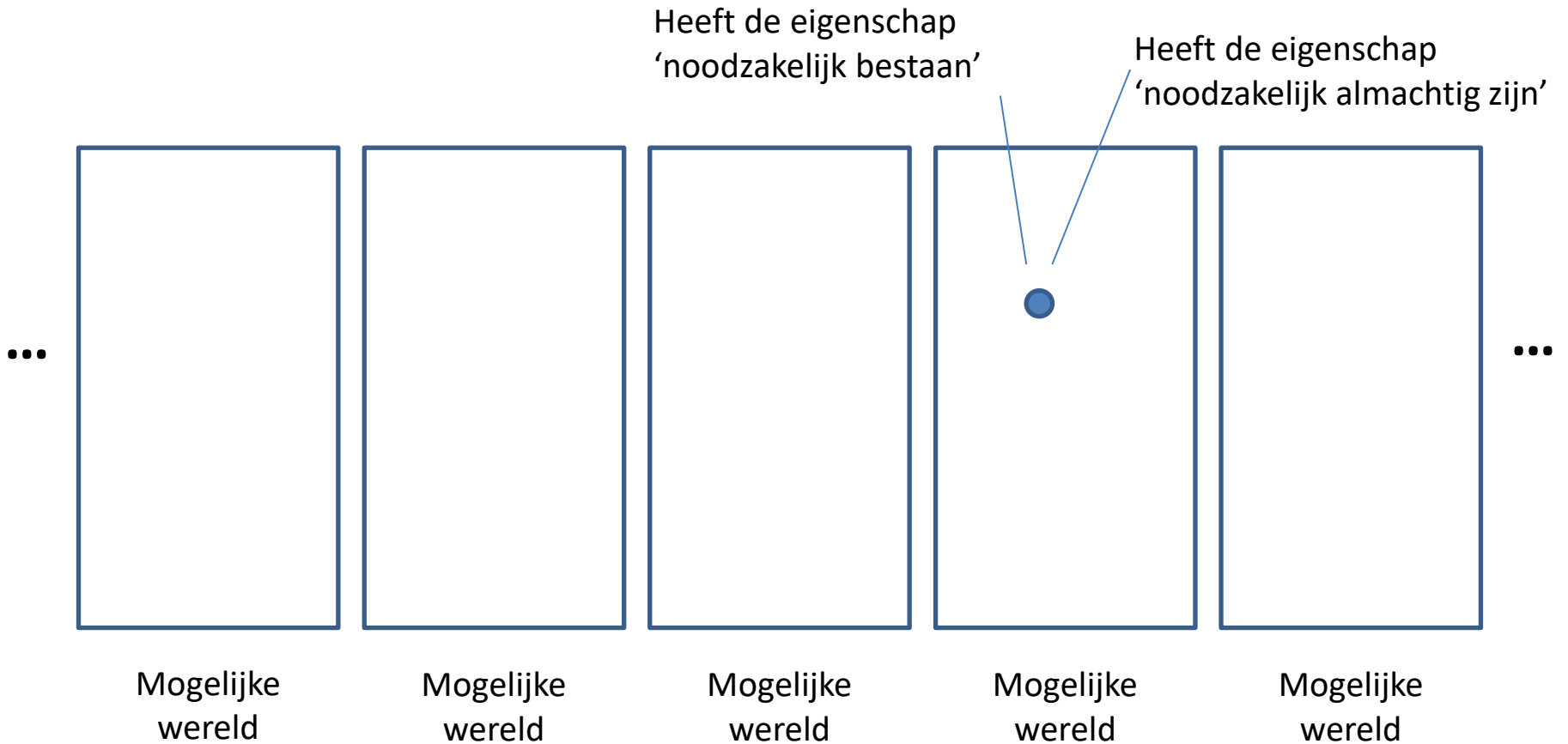
Waarom? Stel dat er in geen enkele mogelijke wereld iets bestaat dat zowel eigenschap A als B heeft. Dan volgt uit A dus 'niet B'. Omdat A positief is, is 'niet B' dus ook positief. Maar dat kan niet, want omdat B zelf positief is, kan 'niet B' niet ook positief zijn!

Stap 2 van het argument

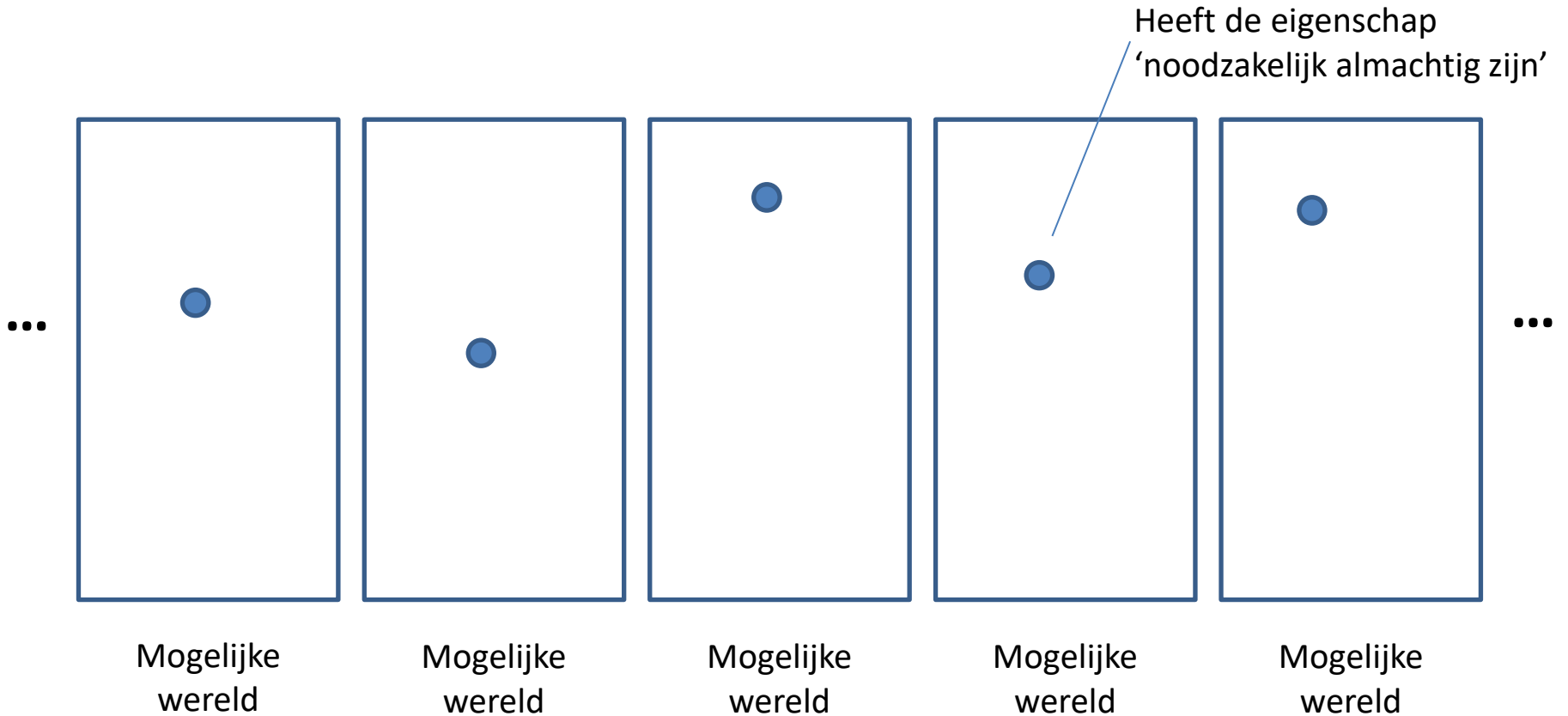
Er bestaat in de actuele wereld een object dat noodzakelijk bestaat en dat in iedere mogelijke wereld almachtig is.

Waarom? Omdat 'noodzakelijk bestaan' en 'noodzakelijk almachtig zijn' twee positieve eigenschappen zijn, moet er een mogelijke wereld zijn waarin iets bestaat dat deze twee eigenschappen heeft.

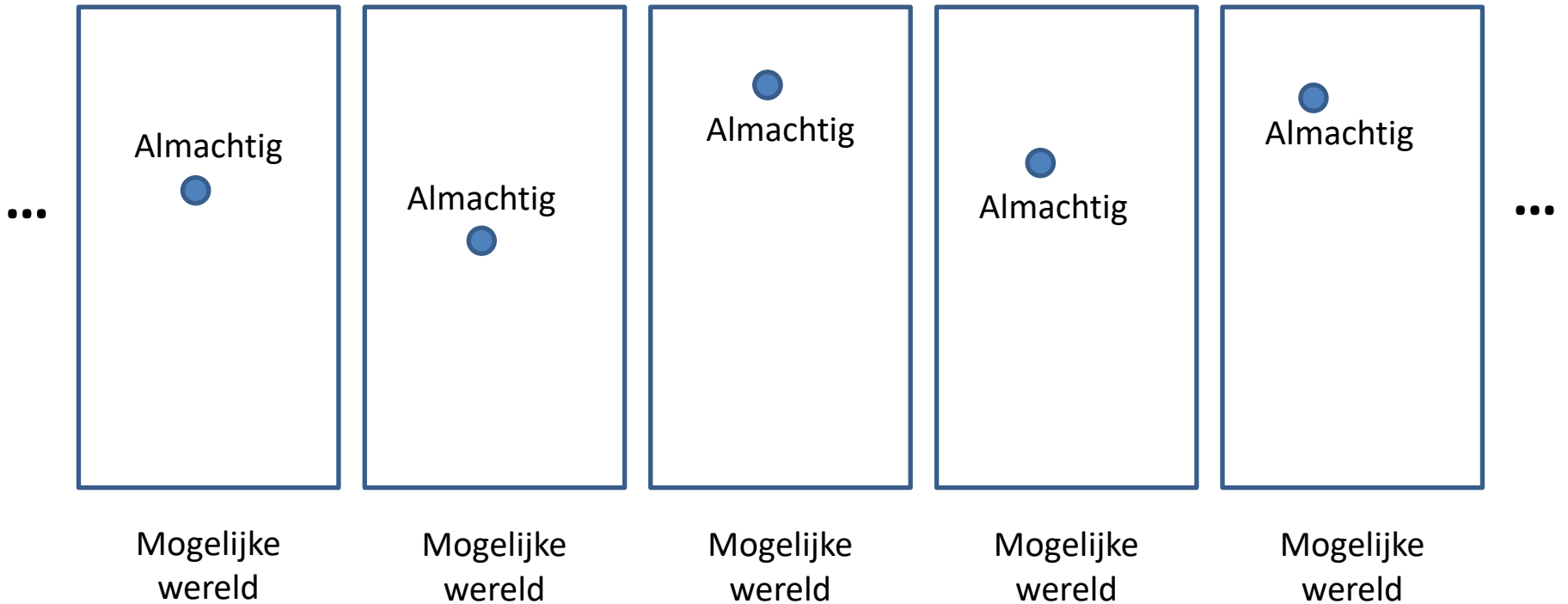
Stap 2 van het argument

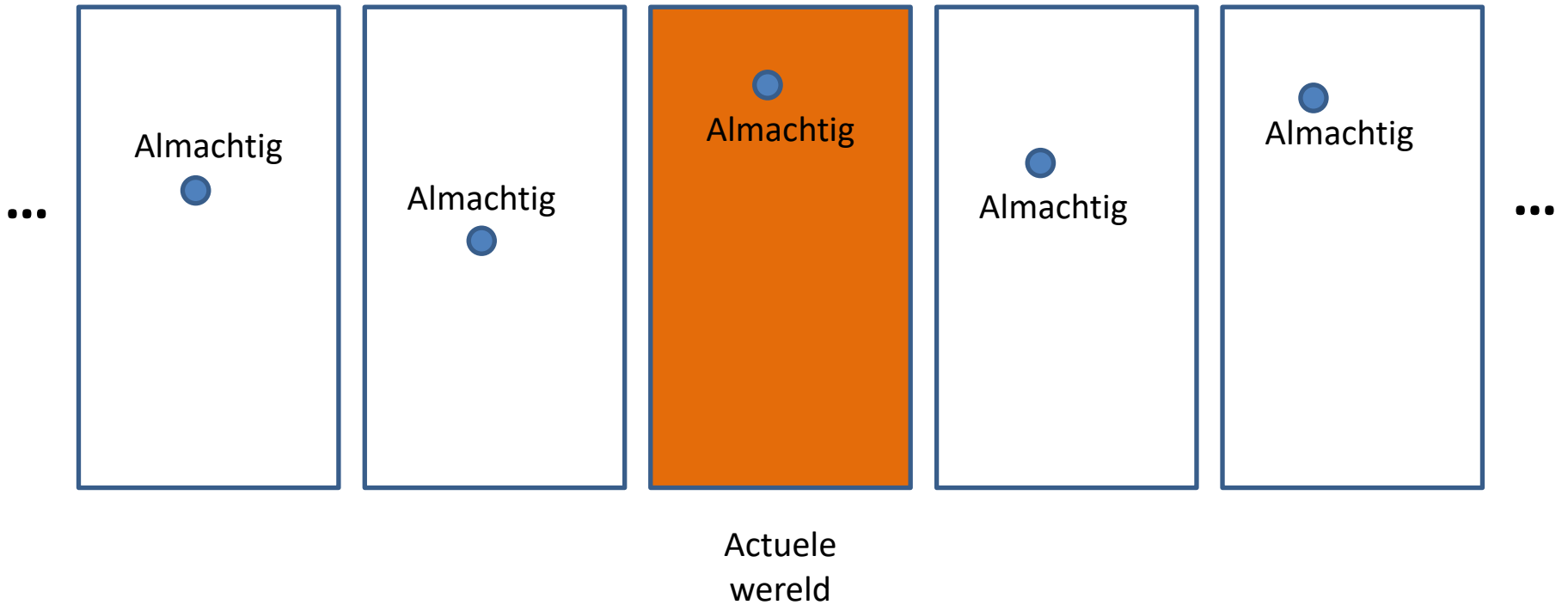
Stap 2 van het argument

Stap 2 van het argument

Stap 2 van het argument

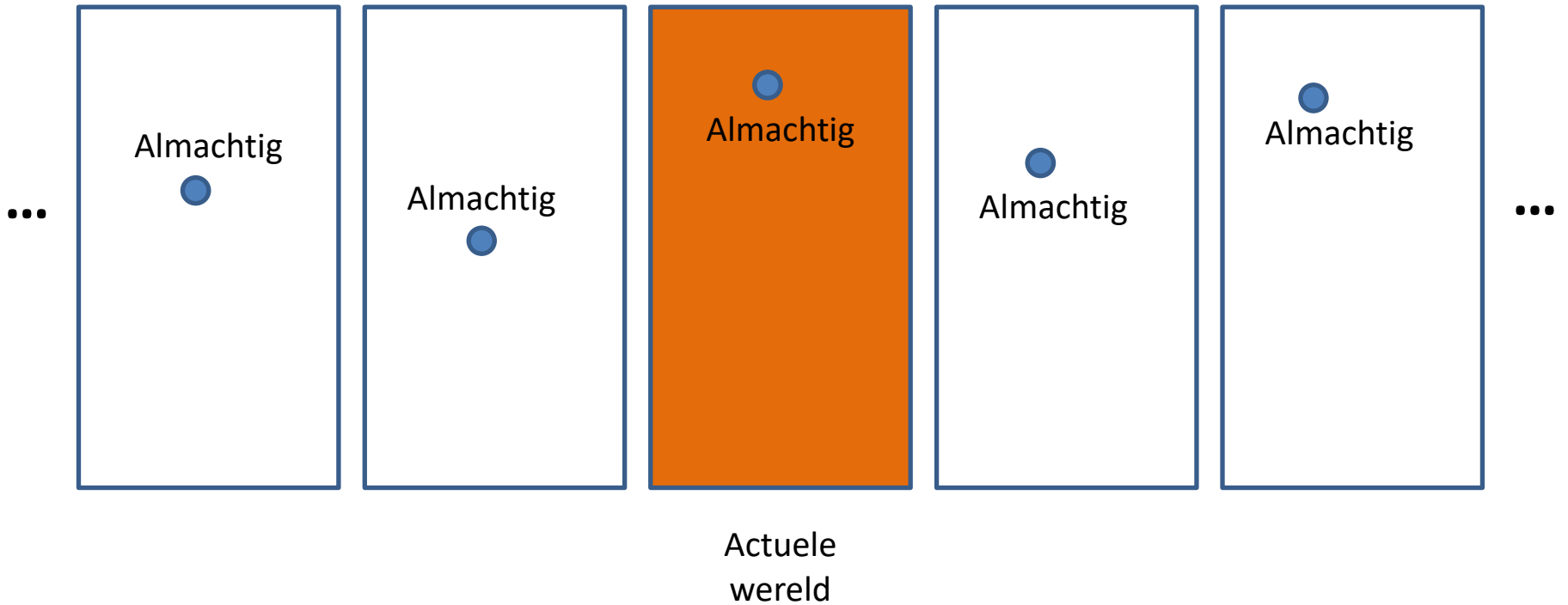
Stap 2 van het argument

Er bestaat in de actuele wereld een object dat noodzakelijk bestaat en dat in iedere mogelijke wereld almachtig is.

Waarom? Omdat 'noodzakelijk bestaan' en 'noodzakelijk almachtig zijn' twee positieve eigenschappen zijn, moet er een mogelijke wereld zijn waarin iets bestaat dat deze twee eigenschappen heeft.

Maar dan bestaat dit object dus noodzakelijk en is het in alle mogelijke werelden almachtig.

Stap 2 van het argument

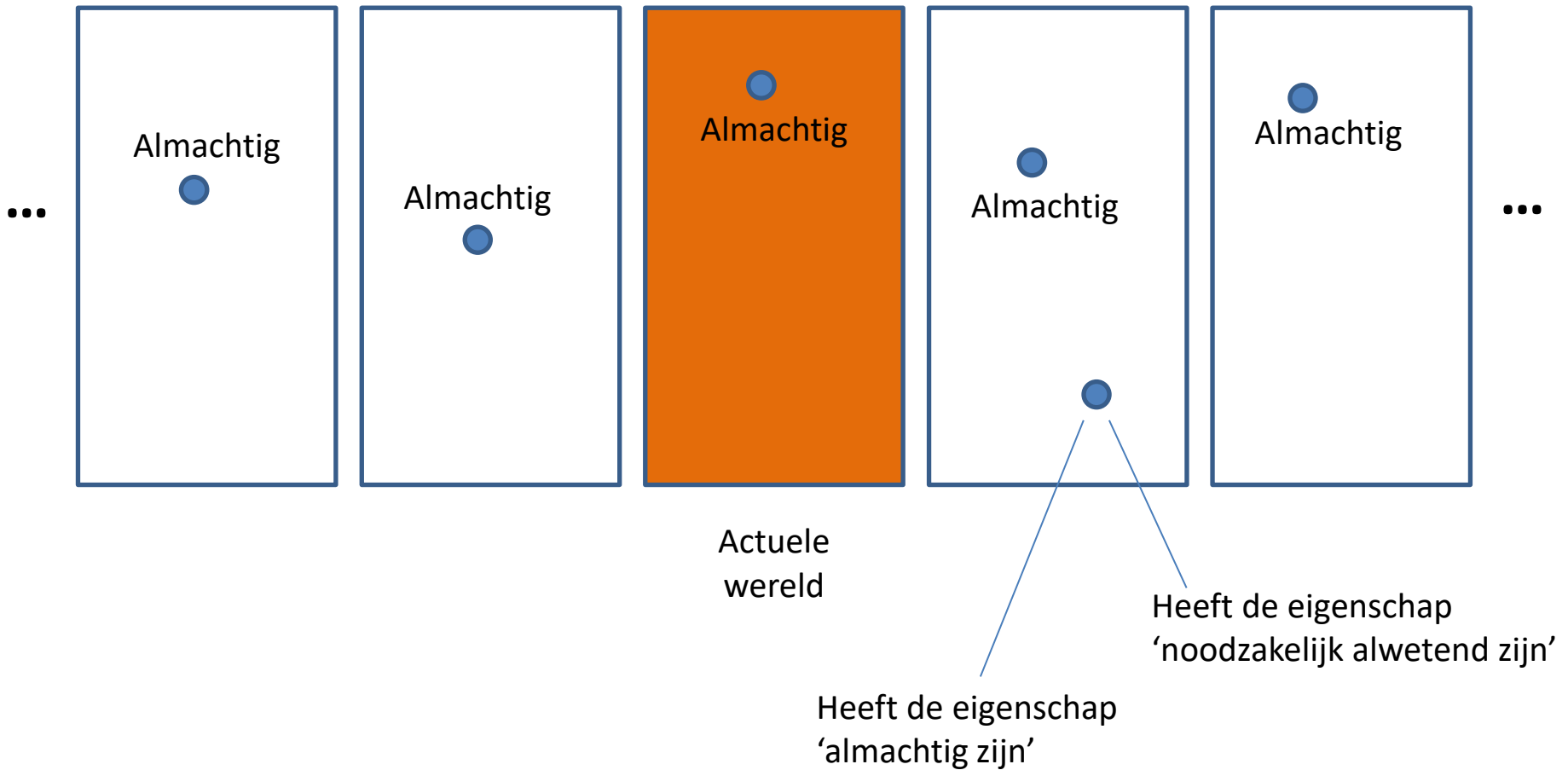

Stap 3 van het argument

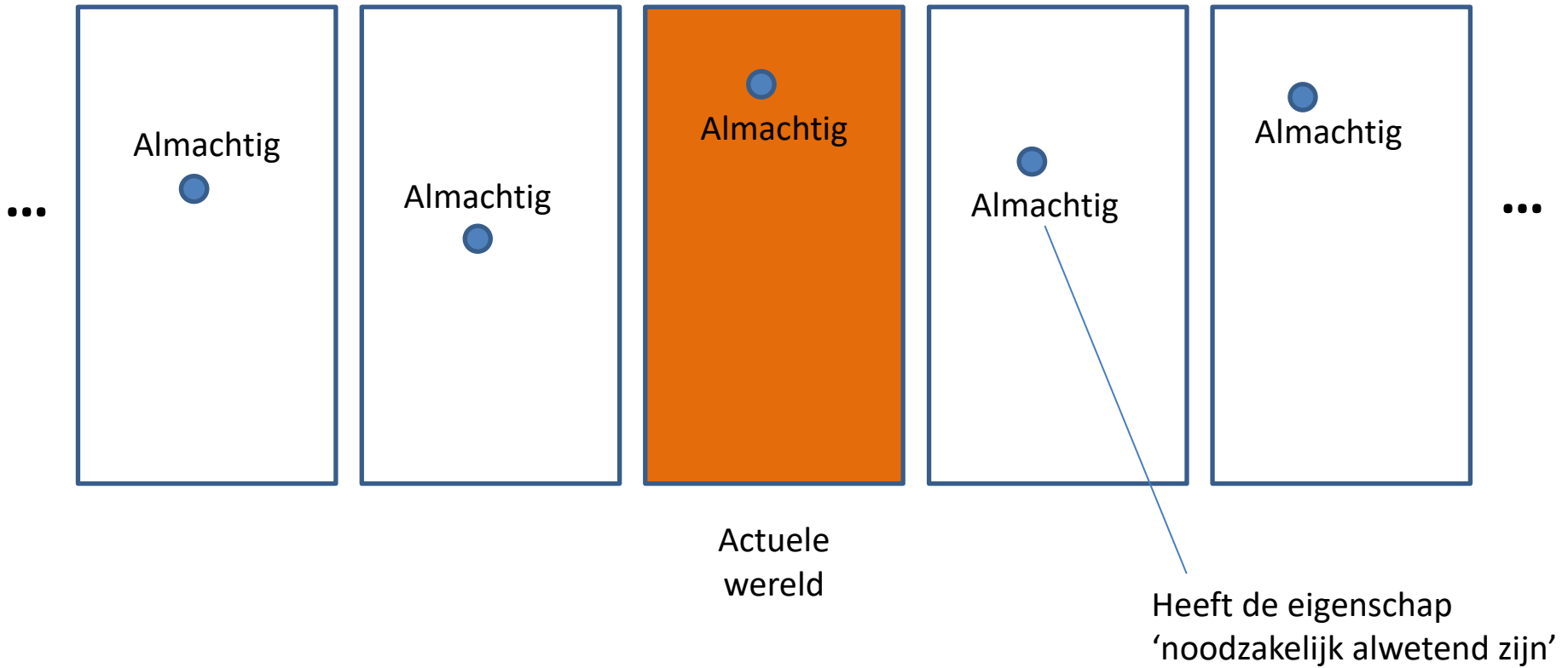
Het genoemde wezen dat in de actuele wereld noodzakelijk bestaat en noodzakelijk almachtig is, is *ook* noodzakelijk alwetend.

Waarom? Neem de positieve eigenschappen 'almachtig zijn' en 'noodzakelijk alwetend zijn'. Omdat 'almachtig zijn' en 'noodzakelijk alwetend zijn' twee positieve eigenschappen zijn, moet er een mogelijke wereld zijn waarin iets bestaat dat deze twee eigenschappen heeft.

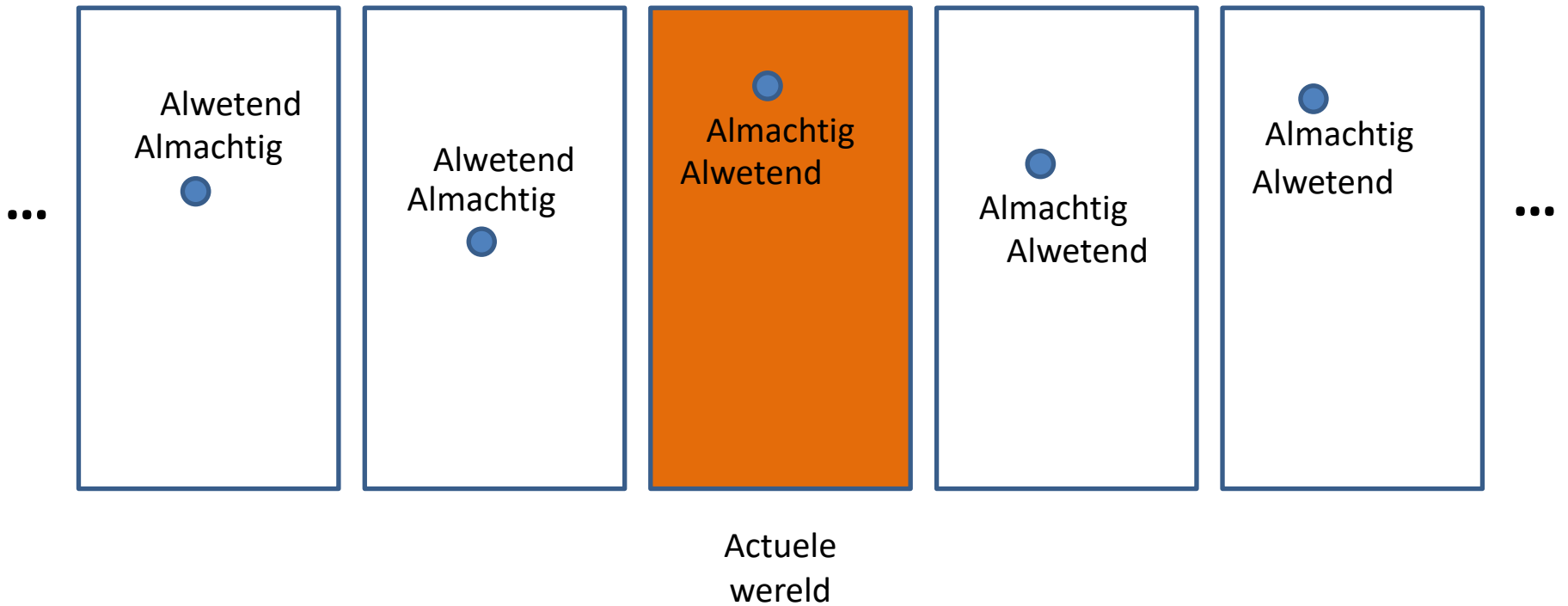
Stap 3 van het argument

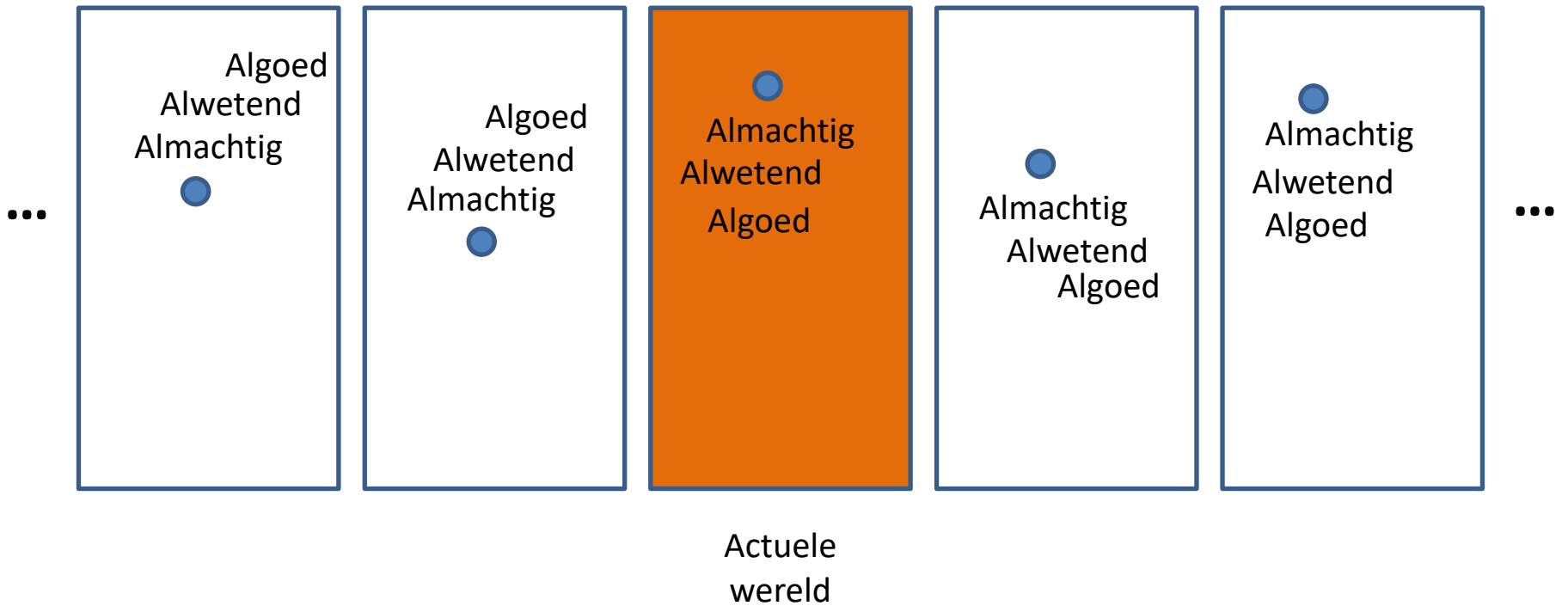
Stap 3 van het argument

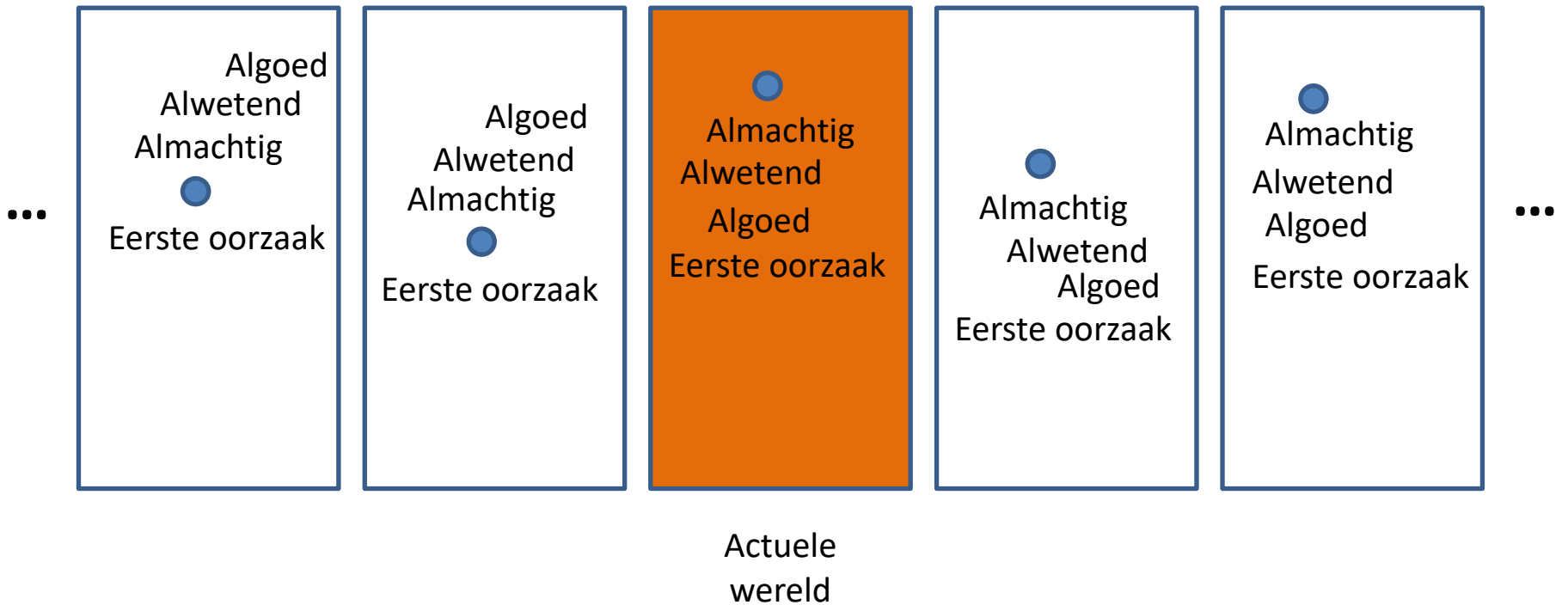
Stap 3 van het argument

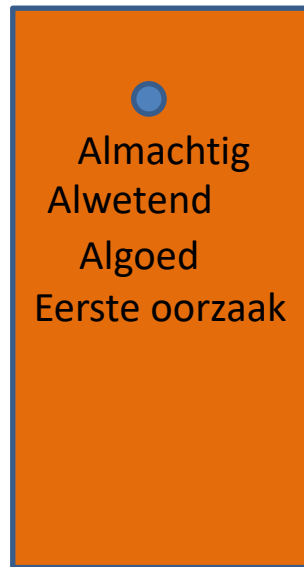
Stap 3 van het argument

Stap 3 van het argument

Stap 3 van het argument

Actuele
wereld

Stap 3 van het argument

Het genoemde wezen dat in de actuele wereld noodzakelijk bestaat en noodzakelijk almachtig is, is *ook* noodzakelijk alwetend.

Waarom? Neem de positieve eigenschappen 'almachtig zijn' en 'noodzakelijk alwetend zijn'. Omdat 'almachtig zijn' en 'noodzakelijk alwetend zijn' twee positieve eigenschappen zijn, moet er een mogelijke wereld zijn waarin iets bestaat dat deze twee eigenschappen heeft.

En zo kunnen we verder gaan. Op dezelfde wijze kunnen we laten zien dat dit wezen ook 'alomtegenwoordig' is en nog meer. *En dit wezen is uniek omdat er maar één wezen almachtig kan zijn.*

En dus bestaat God.